

8. A végső megoldás: halál (Alien 3.)

Az *Alien 3*-ban „javító-nevelő bolygó” sáros, szürke földjén, egykori iparvidék komor vas és acél monstrumai között zuhan le Sigourney Weaver és társai gépe. A rabok bolygója egyben a férfiak bolygója, akikben az égből pottyant nő önkínzó és agresszív, undorító és kegyetlen fantáziákat lobbant fel. Az elvadult alakok nemcsak az állam rabjai (ahogy az állam a Cégé), egyúttal szexuális fantáziáiké is, melyeket az elnyomott és kielégületlen ösztönök robbanásra kész feszültségei táplálnak. Két irányból is állandó fenyegetést jelent a robbanás, mind a természet, mind a technika felől.

A rabvilágot nem az egység, hanem az indifferencia tartja össze. Ez azt jelenti, hogy nem a differenciák mozgatnak egy dinamikus egységet, hanem a szektáriánus vallási fanatizmus és az eldurvult ösztönök keveréke tart robbanásra kész állapotban egy kegyetlen és önmegvető világot. Megborotválják az égből jött nőt, őt is elnyeli a zord embermassza, hogy ne tűnjék ki, ne izgassa a férfiakat. Minden csúszik le a végső depolarizáció és dekompozíció felé, amit a szörny képvisel. A szörny számára minden maradék különbség közönyös, mindenkit ugyanarra használ, egyformán megerőszakol, nemre, fajra és életkorra való tekintet nélkül.

Ripley a széttépett robot megtalált felével beszélget.

– Hogy vagy?

– Fáj a lábam. – feleli az altest nélküli féllény.

– Sajnálom...

– Semmi baj. Csak egy robot vagyok.

Ez a sztoicizmus a legtöbb, amit a leállt gyárak, kísérteties iparcsarnokok, roncsok, szemétdombok és rabok bolygóján elérhet az ember, a fertőzött bolygón, ahol a nő kísérőjeként, tudattalan társaként, a rém is leszállt.

A *Vámpírok bolygója* kapitánya, a magát népe megmentése érdekében feláldozni kész hős a film végén kifejezéstelen és konok megszállottá, az idegenség burkává válik. Bava filmjéhez képest az *Alien 3.* kísérletet tesz az iszonyat melodramatikus motívumokkal való ellensúlyozására. „Megjavíthatnának, de sosem leszek a régi. Akkor inkább ne is legyek.” Semmisítse meg, kéri az android Ripleyt, de előbb még informál a rémről, a levakarhatatlan útitársról, akit a Cég, minden akadályon és fordulaton át, a Földre akar csempészni, ezúttal Ripley testében. Minden menekülés újabb csapda, minden felszabadulási élmény a rabtartók újabb csele, s a Cég az egyetlen birtokosa minden információnak, az erkölcsön túli létforma, az embertelenné egyesült tagok társasága, az erkölcsön túli dologi lény, a mindenütt jelenvaló láthatatlan hatalom, a végső pókháló, mely mindent befon, a végső ragacs, mely mindent elnyel.

Ezúttal Ripley kész feláldozni magát, mint egykor a *Vámpírok bolygója* kapitánya. A rabok bolygójának megtért kéjgyilkosból lett papja nem érti, miért akarja Ripley megmenteni az emberiséget. Az emberiség egésze felelős a Cég uralmáért. Az *Alien 1*-ben láttuk, hogy a szerelők csak üzleti részesedésükre, a prémiumra, a Cég által hullajtott morzsákra gondolnak. A túl nagyra lett világban túl kis emberek vagyunk, semhogy a nagyobb összefüggéseket átláthatnánk vagy az Egész iránti bármilyen kötelesség vagy felelősség érzete megmozgathatná az érzést és fantáziát. Az *Alien*ben az űrhajó legénységét minősítették feláldozhatónak, az *Aliens*ben a tengerészgyalogosokat, végül az *Alien 3*-ban a mentőcsapatot váró internáltak nem akarják elhinni, hogy ők is a feláldozhatók kategóriájába tartoznak. Rabvilág a világ, és az is marad, mert a vesztes a hatalomban hisz és nem önmagában. Az adottban való hit erősebb a lehetőségekbe vetett hitnél, mely utóbbi feltételezné a kockázatvállalás kedvét és a sztoicizmus leértékelő önlemondását.

Ripley terhes egy rémmel. A második *Alien*-filmben megölték a tojáslerakó Nagy Anyát, a rémkirálynőt. Most Ripley elindul a fallikus sárkány, a megtermékenyítő akciórémmel, az erőszakoló felé: „Engem nem fog megölni. Bennem van az új királynő.”

Az *Alien 3.* végén a folyosókon való hosszas akciófilmi rohángálás, az eseményértéket infláló akciórevü a felvetett problémákkal szembeni tanácstalanságot sugallja. A második film a jóindulatú androidot áldozza fel, a harmadik Ripley áldozati melodramájában keres kiutat a tanácstalanságból. „Öljön meg! – kéri ezúttal Ripley a papot – Az egész univerzumot kiirthatják!” Ripley mint szörnyanya a szörnyapa után ugrik a forró ólomba, a sikerfilm sorozatképző kényszere – ezúttal nem a filmbeli Cég, hanem a Filmcég érdeke – azonban, a *Dallas*-sorozatban feltámasztott Bobby esete óta, a hősi halál hitelét is megtámadta.